

Od škole do zanimanja

Informacija za roditelje

Dragi roditeli

Vi imate kćer ili sina u 7., 8., 9., ili 10 razredu. Vaš sin ili Vaša kćer mora da se opredijeli za jedno zanimanje ili produžetak školovanja.

Kako pomaže škola?

Škola priprema učenice i učenike u 8 i 9 razredu za odabiranje jednog zanimanja ili škole za produžetak školovanja. Pitajte nastavnika ili nastavnicu, šta tačno oni rade u školi.

Kako pomaže savjetovanište za profesionalnu orijentaciju¹?

Savjetovanište za profesionalnu orijentaciju nudi informacije i lične razgovore. Ova ponuda je besplatna i povjerljiva za učenice i učenike.

Škola i savjetovanište za posao podpomaže mladiće i djevojke kod izbora daljeg školovanja poslije 9. ili 10. razreda. Odgovornost a sa tim i glavni posao ostaje kod izborom pogođenih. Vaš sin/Vaša kćer, znači, mora veoma puno sam/a da uradi, dok on ili ona pronađe jedno mesto za dalje školovanje poslije 9 ili 10 razreda. Za najveći broj je to veoma teško. Dosta tih stvari oni nisu nikada radili. Zbog toga je veoma bitno da im njihovi roditelji pomognu.

Šta moraju mladići i djevojke da urade sami?

Da upoznaju zanimanja

Koja zanimanja postoje? Šta se tu radi? Šta je neophodno dobro znati?

- Čitati opis zanimanja, informisati se, razgovarati sa stručnim osobljem u savjetovaništu za profesionalnu orijentaciju.
- Posjećivati informativne skupove
- Ići na upoznavanje (mirisanje) posla u jednoj firmi (radionici).² U ovom upoznavanju posla u nekoj firmi može dosta da se nauči o dotičnoj profesiji (zanimanju). Upoznavanje posla traje normalno 2

1

Svaki kanton ima najmanje jedno savjetovanište za posao.

Adrese možete dobiti u školi, u mjesnoj zajednici ili na internetu pod: www.svb-asosp.ch

Savjetovanište za profesionalnu orijentaciju je poznatije pod specijalnim imenom ili skraćenicom:

U njemački govornom području Švajcarske	BIZ, Laufbahnzentrum
U francuski govornom području Švajcarske	OP, OSP, OROSP, CIO, CIP, OOFF
U italijanski govornom području Švajcarske	orientamento, UOSP

2

U njemački govornom području Švajcarske	Schnupperlehre
U francuski govornom području Švajcarske	stage d'information professionnelle; stage en entreprises
U italijanski govornom području Švajcarske	stages

do 3 dana. Firme koriste često ovo upoznavanje posla takođe i za selekciju. Oni žele da upoznaju mladiće i djevojke. Ko ostavi dobar utisak na upoznavanju posla, imaće više šansi da dobije mjesto za školovanje u ovoj firmi.

Upoznati samoga sebe i zanimanje ili školu odabrati

Šta mogu ja dobro raditi u školu, šta sam ja naučio u slobodno vrijeme i kod kuće? (na primjer da govorim različite jezike, da čistim, da čuvam djecu, da obavljam kupovinu), koja zanimanja, koje obrazovanje mi najbolje odgovara?

- Sa roditeljima razgovarati o zanimanju i pitati ih koji posao meni odgovara. Sa nastavnikom/com razgovarati: mogu li ja savladati to što je potrebno u jezicima i matematici? Koje nedostatke ja imam? Kako najbolje mogu u školi da se pripremim za školovanje poslije 9 ili 10 razreda?
- Dogovoriti jedan termin u savjetovalištu za profesionalnu orjentaciju i pitati stručnjake za savjetovanje o poslu: Dali sam ja dovoljno pripremljen za zanat, koji želim da učim? Šta mogu da uradim ako imam propusta?
- Odabrati jedan odgovarajući zanat ili školu za dalje školovanje i još 1 do 2 alternativna izbora.

Tražiti mjesto za školovanje (po pravilu od jeseni 9 razreda)

Gdje ima mjesta za školovanje kako bih mogao odabrani zanat / poziv da učim? Gdje se nalaze škole za dalje školovanje? Šta moram da uradim da dobijem jedno mjesto za školovanje? Ko se pridržava nekoliko pravila kod traženja mjesta za učenje zanata / poziva, ima više šansi na uspjeh. Ova pravila ćete naći na str. 4

Kod pitanja i problema: U školu sa nastavnikom / com razgovarati. Ići u savjetovalištu za profesionalnu orjentaciju i tražiti informacije ili dogovoriti jedan susret za razgovor.

Izbor jednog poziva / zanata ili jedne škole za dalje školovanje zahtijeva vremena za razmišljanje, i vremena da se preduzmu različite stvari.

Vaši sinovi i kćerke su navikli na to, da im Vi kao njihovi roditelji pomognete

U sledećim primjerima će te vidjeti, šta majka i otac mogu da urade.

Da razgovaraju sa nastavnikom

Tanja je u 8 razred. Ona nikada ne govori kod kuće o izboru jednog zanata ili škole za dalje školovanje. Šta nije u redu, pitaju je roditelji? Majka odlazi u školu kod nastavnika i pita njega da li se Tanja u školi interesuje za odabiranje jednog zanata ili škole.

Biti otvoren za različite mogućnosti

Dragan ide u 9 razred. Kao i dosta drugih mladića – i on želi da izuči za Informatičara. On konkuriše za zanatsko obrazovanje kod raznih firmi ali dobija sve negativne odgovore. Na roditeljskom sastanku saznaju roditelji da ima suviše malo mjesta za informatičare. Oni kažu Draganu da on ide u savjetovalištu za profesionalnu orjentaciju i da se prijavi za jedno savjetovanje. Dragan se vraća kući sa jednom novom idejom: pošto je on dobar u matematici i interesuje se za tehniku, sada će on da traži mjesto na zanatu za polimehaničara. On je svjestan da i kod ovog zanimanja radi sa Kompjuterom. Ako bude želio, on može i poslije ove škole da se specijalizuje za informatičara.

Porodica ima očekivanja

„Kada Zlatko počinje da studira?“ Pitaju rođaci kod kuće u selu. „u Švajcarskoj je puno drugačije nego što vi mislite“ odgovaraju Zlatkovi roditelji. „Zlatko ima vješte ruke i voli da radi sa autima. On uči za automehaničara. To je jedan lijep zanat, i taj posao njemu odgovara. Mi smo ponosni na našeg sina koji je tako puno postigao. Na kraju to nije jednostavno kada neko mora na stranom jeziku da pohađa školu.“ Kao automehaničar Zlatko može u čitavom svijetu da nađe posao!

Slabo poznavanje jezika

Jasna je jedna veoma inteligentna djevojka. Pošto je ona tek sa 15 godina došla u Švajcarsku, ipak ona ne zna još dovoljno jezik da bi mogla posjećivati neku zahtjevniju školu. Jasna i njeni roditelji saznaju, da ona može poslije obavezne škole da pohađa još jednu, produžnu, godinu u školi, kao pripremu za zanat, ili, jednogodišnje obrazovanje, kao uvod za upis na zanat, ili dvogodišnje školovanje za usavršavanje znanja za izbor jedne škole – zanata. Za Jasnu i njene roditelje je ovo potpuno strano. Oni moraju prvo da upoznaju ove mogućnosti preciznije. Jasna je još i razočarana. Ona je sanjala o gimnaziji.... Roditelji je tješe. «Vjerovatno ti je neophodno malo više vremena nego drugima. Kada nadoknadiš tvoje propuste, možeš da završiš jedan kompleksniji zanat, i možda možeš poslije da studiraš. Ti ćeš to postići.»

Zanat ili udaja?

Diana puni uskoro 16. Jedan mladić joj dolazi u posjetu. On pita njenog oca: mogu li da oženim Dianu?- Otac odgovara: - Mene raduje da ti se Diana sviđa. Ali ti znaš da mi živimo u Švajcarskoj. Život se mijenja. Ovdje je veoma važno, da i žene i muškarci završe neki zanat. Tako je neophodno da Diana prvo završi jedan zanat. Poslije može ona sama da odluči za koga će da se uda.“

Otac prati sina

Zoran ide u mali razred (pomoćni razred sa manjim brojem učenika). On može da pohađa upoznavanje posla kao drvoprerađivač. On zna da u stolarskoj radionici može da završi dvogodišnji zanat ako dobro savlada upoznavanje posla. Zbog toga je uzbuđen. Osjeća se i nesigurnim, jer ne zna dobro put do radionice a želi da stigne tamo u dogovoreno vrijeme. Otac ga hrabri: „Ti znaš dosta o ovom poslu. Treba da se potrudiš. Prvog dana ću te ja ispratiti do ispred radionice. Mi ćemo dovoljno rano krenuti od kuće. Ako imadnemo dovoljno vremena, napravićemo jedan mali krug. Kad je čovek uzbuđen, to je dobar lijek.“

Iskoristiti poznanstva

Ana je dobra učenica. Ona ima dobre ocjene iz francuskog, njemačkog i matematike. Pored toga ona može još i srpski – hrvatski da govori, čita i piše. Ona gleda različita zanimanja, ide na informativne organizacije i pohađa upoznavanje posla. Sada je jasno ona želi da pohađa trgovinsku školu. Ona konkuriše na dosta oglasa, ali dobija stalno negativne odgovore. Njen otac radi u jednoj građevinskoj firmi, i kaže svome šefu da njegova kćerka traži jedan zanat. «Pitaj kod nas u kancelariji. Oni uzimaju takđe na praktični dio školovanja, smatra šef. To ću i da uradim. Moja žena može takođe da pita u bolnici gdje radi. Imamo li mi možda i nekog komšiju koji može da nam pomože? kaže otac.

Dragi roditelji, ako imate pitanja oko izbora zanimanja Vaše kćerke ili sina, nemojte da čekate. Pitajte nastavnika, nastavnicu ili u savjetovalištu za profesionalnu orijentaciju.